

JAARTHEMA 2021-2022

GELOOF IN UITVOERING

*Samen leren
en belijden*

INTRODUCTIE OP HET THEMA

*Heer, wij zeggen ja en amen,
Brenge U daarvoor de eer
Wij belijden allen samen;
Jezus onze Heer.*

Uit: Sela: 'Belijdenis'

Als christenen zijn wij 'ja-zeggers'. Niet in de zin dat we naïef zouden zijn en klakkeloos alles aannemen wat er op ons af komt. Juist niet! Maar, wij zeggen voluit 'ja' met onze mond op datgene wat we in ons hart geloven.

Geloven en belijden horen bij elkaar. We belijden wat we geloven en we geloven wat we belijden. Maar wat is 'belijden' precies? Wat belijden wij met elkaar in de kerk? Waarom hebben we geloofsbelijdenissen, waar komen die vandaan en waarom zijn ze zo belangrijk? Maken we het onszelf met die belijdenissen niet onnodig complex? Is het niet veel eenvoudiger om 'gewoon' in Jezus te geloven en het daarbij te houden?

Over deze vragen en meer gaat dit nieuwe jaarthema, met als titel '*Geloof in uitvoering*'. Ons geloof is geloof in uitvoering. Het is constant in beweging. Nieuwe vragen komen op je af waar je een antwoord op zoekt. Veranderde leefomstandigheden doen andere aspecten van je geloof oplichten. In verschillende levensfasen leer je God steeds weer op een nieuwe manier kennen. Ons geloof is geen vaststaand gegeven, maar een dynamisch gebeuren van constante verandering.

Soms gaan de veranderingen zo hard, dat je je houvast dreigt te verliezen. Daarom is het fijn dat er geloofsbelijdenissen zijn, die de tand des tijds hebben doorstaan en hun relevantie hebben bewezen in alle eeuwen en omstandigheden. De belijdenissen geven woorden aan het geloof dat wij met z'n allen delen; het geloof dat ons verbindt. Ze helpen je om God beter te leren kennen en om vast te staan in het geloof.

In onze tijd zijn de belijdenissen meer op afstand van ons komen te staan. Mijn hoop is dat we komend jaar (her)ontdekken hoe waardevol deze geschriften zijn voor de opbouw en de vastheid van ons geloof in onze ene Heer, Jezus Christus.

Ds. Wim Schaaij

Leerdam 2021

DATA EN THEMA'S

Datum	Thema	Subtitel
5 september	Uitkomen voor Jezus	De eis tot belijdenis
3 oktober	Waar het hart vol van is...	Over geloven en belijden
7 november	Jezus is Heer!	De belijdenis van het Nieuwe Testament
5 december	Belijdenis doen	Lid worden van de gemeente
2 januari	Om de Waarheid	De geloofsblijdenis als reactie op ketterse leer
6 februari	Ruimte voor je overtuiging	De Nederlandse Geloofsblijdenis als verdediging van het geloof
6 maart	Het geloof leren	De Heidelbergse Catechismus als onderwijzer in het geloof
3 april	Door God gekozen	De Dordtse Leerregels als het kloppende gereformeerde hart
1 mei	Eén Heer, één geloof	De samenbindende kracht van de belijdenis
5 juni	Ingelijfd	De Geest verbindt ons met Christus en elkaar

VERDIEPINGSSTOF

Titel

Tot belijden geroepen

C. Harinck

Beschrijving

Een mooi en goed leesbaar boek over de relatie tussen doop, belijdenis en avondmaal. De schrijver komt uit de bevindelijk gereformeerde hoek, iets om rekening mee te houden bij het lezen. Desalniettemin – of misschien wel mede daardoor – is het voor ons op verschillende punten een leerzaam en aanscherpend boek om te lezen.

Van hart tot hart

Dr. W. Verboom

De Dordtse Leerregels op een simpele en persoonlijke manier dichtbij gebracht. Een aanrader voor wie op een toegankelijke manier kennis wil maken met de Leerregels.

Het amen der kerk

J. van Bruggen

Een heldere uitleg bij de Nederlandse Geloofsblijdenis. Iets meer theologisch van aard, wat het diepgang geeft maar soms ook lastiger te begrijpen maakt.

5 SEPTEMBER

UITKOMEN VOOR JEZUS

THEMA

Uitkomen voor je geloof in Jezus. Het klinkt simpel, maar het is in de praktijk vaak niet gemakkelijk. Want wat betekent dat precies? Is een kruisje om je nek dragen hetzelfde als uitkomen voor Jezus? Of moet je vooral in je daden laten zien dat je bij Jezus hoort, zoals een bekend Visje zegt: 'Getuig altijd, desnoods met woorden.', afgeleid van Jakobus 2,18.

Ja, daden zijn krachtig. Als je probeert te lopen in de voetsporen van Jezus en net als hij liefdevol, zachtmoedig, zorgzaam en genadig voor je medemens en voor de schepping door het leven gaat, dan gaat daar een prachtig getuigenis van uit. Paulus noemt dat in zijn brief aan de Korintiërs dat christenen een *levende brief* zijn, voor iedereen te zien en te lezen (2Kor.3,3). Getuigen met daden is mooi en noodzakelijk, maar het ontslaat je niet van je verantwoordelijkheid om ook met woorden te *belijden* wie Jezus (voor jou) is. Dat je uitkomt voor Jezus. *Je bekennt kleur* dat je bij hem hoort. Want dát is wat Jezus al zijn volgelingen opdraagt: "Iedereen die mij zal erkennen bij de mensen, zal ook ik

De eis tot belijden

erkennen bij mijn Vader in de hemel. Maar wie mij verloochent bij de mensen, zal ook ik verloochenen bij mijn Vader in de hemel." (Mat. 10,32-33). Jezus erkennen en zijn naam belijden is dus geen optie, maar een *eis* die Jezus aan je stelt.

Het is lang niet altijd gemakkelijk om Jezus te erkennen bij de mensen. Je kunt blokkades ervaren. *Schaamte*, voor wie Jezus is. *Angst*, voor mogelijke reacties van mensen of nare gevolgen die het kan hebben in de context van de vervolgd kerk. *Onzekerheid*, over of je wel de juiste woorden kunt vinden. Het is niet meer dan menselijk dat je dergelijke blokkades ervaart. Ook iemand als Nicodemus durfde in eerste instantie niet openlijk voor Jezus uit te komen. Hij kwam 'in de nacht' naar Jezus toe (Joh.3,2), maar later bewees hij Jezus openlijk eer (Joh.3,39). Naarmate je geloof in Jezus groeit, groei je ook in het uitkomen voor Jezus. Het mag je bemoeiden dat Jezus dan ook jou erkent bij de Vader in de hemel. Hij telt zelfs de haren op je hoofd, je hoeft dus niet bang te zijn. (Mat.10,30-31).

LEESROOSTER

Maandag (30-08)	Matteüs 10,24-33
Dinsdag	Psalm 1
Woensdag	Jakobus 2,14-24
Donderdag	2 Korintiërs 3,1-6
Vrijdag	2 Timoteüs 2,8-13

VFRAGEN

1. Vind jij het gemakkelijk om voor Jezus uit te komen? In welke situaties wel en in welke niet? Welke blokkades bemerk je bij jezelf en hoe zou je daar mee om kunnen gaan?
2. Wat betekent het volgens jou dat Jezus zegt dat hij jou óók zal erkennen bij de Vader (Mat.10,32)?
3. Jezus eist van ons dat wij hem erkennen. In hoeverre ben je je daarvan doordrongen? Wat betekent dit concreet voor je?

PRIKKELS

1. Ik ben een levende brief van de Heer (n.a.v. 2 Korintiërs 3,3).
2. Ik vind het moeilijk om openlijk over mijn geloof te praten.
3. Naarmate je geloof in Jezus groeit, groei je ook in het uitkomen voor hem.
4. Het is spannend, maar ook mooi om van Jezus te getuigen.

VOOR DE JEUGD

1. Praat jij wel eens met je vrienden over Jezus? Waar heb je het dan over?
2. In Nederland mag je vrijuit vertellen over wie Jezus is. In veel andere landen kan dat helaas niet. Wat zou jij van die kinderen kunnen leren? En wat zou je voor ze willen bidden?
3. Ben jij wel eens bang voor wat anderen over jou denken?

3 OKTOBER

WAAR HET HART VOL VAN IS...

Over geloven en belijden

THEMA

In onze kerken is het gebruikelijk dat jongeren, na een periode van catechese, op enig moment openbaar belijdenis afleggen van hun geloof. Maar wat is 'belijden' eigenlijk? Ons woord 'belijden' komt van het Griekse woord *homologeō*, wat na spreken of instemmen betekent. Het is zoals Paulus zegt: "Voor dit evangelie schaam ik mij niet" (Rom.1,16). Je spreekt na en stemt in met het evangelie dat je van jongs af aan of misschien pas op latere leeftijd hebt gehoord. Je spreekt dit na, samen met de Kerk van alle tijden en plaatsen.

Geloven en belijden horen onlosmakelijk bij elkaar. "Als je met je *mond* belijdt en met je *hart* gelooft...", staat er in Romeinen 10,9. Belijden is meer dan een verstandelijke instemming met de leer. 'Want niet iedereen die 'Heer, Heer' zegt, zal worden gered' (Mat.7,21). Nee, het belijden van Jezus moet samengaan met een hartelijk en zichtbaar geloof, want aan de vrucht kent men de boom (Mat.12,33-37).

Belijden alleen is niet genoeg. Het moet samengaan met het reddende geloof in Christus (Marc.16,16). Maar wat is geloof? Geloof is *amen* zeggen op Gods Woord, zoals Abraham dat deed (Gen.15,6). Het is *vertrouwen* op God en zijn belofte

(Ps.25,2). Het is *schuilen* bij God, zoals David deed (Ps.57,2). Het is *geloven* dat Gods Woord waar is én daar innerlijk van *overtuigd* zijn in je hart.

Geloven is tot inzicht komen dat je een Redder nodig hebt (Mat.9,12) en met een berouwvol hart terugkeren bij God (Mat.1,15). Je weet dat je jezelf niet kunt redden (Hos.14,4) en vertrouwt er op dat Christus je niet weg zal sturen (Joh.6,37). Uit dit geloven komt het belijden voort. Het geloof dat verborgen zit in ons hart kan zich niet stilhouden. Het baant zijn weg naar buiten, zoals een plant die opgroeit uit de grond en vrucht draagt.

Belijden is niet het emotioneel nadreunen van een paar aloude teksten. Belijden is het uitspreken van het geloof dat in je hart zit. In je hart zetelt het geloof, opgewekt door de woorden van het evangelie en de kracht van de Heilige Geest. Gesterkt door de liefde van Christus. En waar het hart vol van is...

*Belijden is niet het
emotioneel nadreunen van
een paar aloude teksten*

LEESROOSTER

Maandag (27-09)	Romeinen 10,1-10
Dinsdag	Romeinen 10,9-2
Woensdag	Psalm 25
Donderdag	Matteüs 12,33-37
Vrijdag	Lucas 19,29-40

VRAGEN

1. Wat betekent het voor jou om te geloven?
2. Hoe zijn 'geloven' en 'belijden' in jouw leven met elkaar verbonden? Waar ben je dankbaar voor? Waarin zou je willen groeien?
3. Elke zondagmiddag wordt de geloofsbelijdenis uitgesproken. Waarom is dat, denk je? Wat vind je ervan? Hoe zou dit element van de eredienst nóg meer tot het hart kunnen spreken?

PRIKKELS

1. Geloven is een zaak van het hart.
2. Niet de leer, maar de Heer.
3. Wie niet belijdt, gelooft ook niet.

VOOR DE JEUGD

1. Elke zondagmiddag wordt de geloofsbelijdenis uitgesproken of gezongen. Wat vind je daarvan? En... kun jij hem uit je hoofd zingen? Probeer maar eens hoe ver je komt!
2. Als je veel van iemand houdt, dan zeg je dat tegen hem of haar. Van wie houd jij veel? En... spreek je dat ook wel eens uit? Hoe kun je dat het beste aan hem of haar vertellen? Houd je ook van de Here Jezus?

JEZUS IS HEER!

De belijdenis van het Nieuwe Testament

THEMA

Hoe is het eerste belijdenisgeschrift – die wij kennen als de Apostolische Geloofsbelijdenis of de twaalf artikelen van het geloof – eigenlijk ontstaan? Er bestaat een mythe dat de twaalf leerlingen, inclusief de nieuw verkozen Mattias (Hand.1,15-26), op een dag bij elkaar waren en toen, geïnspireerd door de Geest, elk één van de artikelen formuleerde.

In het Nieuwe Testament kom je, als je goed leest, veelvuldig kleine geloofsbelijdenissen tegen.

Het is zeer onwaarschijnlijk dat dit zo is gegaan, want waarom wordt hierover in het Nieuwe Testament dan geen enkele vermelding gemaakt? Was er in de tijd van het Nieuwe Testament überhaupt wel iets van een algemeen aanvaard christelijk geloof; een christelijke leer?

Ja, dat was er! Al stond de leer nog in de kinderschoenen. Toch wordt er met regelmaat gesproken over het 'overgeleverde geloof' (Judas 1,20), de 'gezonde leer' (2Tim.4,3), het 'geloof' (1Tim.1,19),

het 'evangelie' (Gal.2,2), de 'verkondiging van Jezus' (Rom.16,25) en over het 'Woord van God' (1Thes.1,6). De karakteristieken van een concept als *hét geloof* waren weliswaar prematuur, maar onmiskenbaar aanwezig.

Wat was dan 'het geloof' waarnaar zo veelvuldig werd verwezen? In het Nieuwe Testament kom je, als je goed leest, veelvuldig *kleine geloofsbelijdenissen* tegen. Zo'n kleine geloofsbelijdenis wordt een *credo* genoemd, wat 'ik geloof' betekent. Vaak bestaat zo'n mini-belijdenis maar uit één geloofsuitspraak, bijvoorbeeld 'Jezus is Heer' (1Kor.12,3), 'Jezus is Christus' (Marc.8,30), 'Jezus is de Zoon van God' (1Joh.4,15) of 'Jezus heeft als mens onder ons geleefd' (1Joh.4,2).

Soms worden er ook meerdere dingen beleden in zo'n *credo*. Vaak gaat dat dan over de eenheid van Vader, Zoon en heilige Geest (1Kor.8,6) en over hun onderlinge dynamiek (1Tim.2,5; 1Pet.1,2). Veel verder dan wat mooie 'slogans' komt het in deze eerste belijdenissen vaak nog niet. Tezamen vormen ze echter wel de bron voor de latere en complexere belijdenissen, zoals wij die vandaag kennen.

LEESROOSTER

Maandag (01-11)	Deuteronomium 6,4-9
Dinsdag	Marcus 8,27-30
Woensdag	Psalm 2
Donderdag	Romeinen 1,1-7 & 16-17
Vrijdag	Kolossenzen 1,12-23

VRAGEN

1. Hoe zou je aan een niet-gelovige in een paar zinnen duidelijk maken wat je gelooft? Waarom zou je uitgerekend *dit* vertellen en niet wat anders? Vind je het lastig om je geloof naar anderen te verwoorden? Wat wel en wat niet?
2. Probeer met elkaar eens een reconstructie te maken over het ontstaan van de eerste belijdenissen. Hoe kwam de inhoud tot stand? Waarom kwam de belijdenis tot stand? Welke hobbels moesten overwonnen worden? Etc...
3. 'Jezus is Heer' is misschien wel het belangrijkste credo van het Nieuwe Testament. Maar wat zegt dit precies over Jezus? Welke plaats heeft dit credo in jouw geloof en wat betekent dat concreet voor je leven?

PRIKKELS

1. De Kerk kan niet zonder haar belijdenissen.
2. 'Jezus is Heer' is de samenvatting van het hele geloof.
3. De geloofsbelijdenissen baseren zich op de Bijbel, niet andersom.
4. De Apostolische Geloofsbelijdenis is belangrijk voor mijn geloof.

VOOR DE JEUGD

1. Je gaat elke week naar de kerk, maar waar gaat het eigenlijk over? Wat is volgens jou het belangrijkste in de kerk?
2. Welke van de volgende woorden vind jij het beste bij Jezus passen? Kies er drie uit. Waarom deze? Zou je er zelf nog woorden bij kunnen bedenken die over Jezus gaan?
 - a. God – Mens – Vader – Messias – Herder – Heilig – Liefdevol – Vergeving – Kruis

5 DECEMBER

BELIJDENIS DOEN

THEMA

In het Nieuwe Testament lezen we dat mensen tot geloof komen, zich laten dopen en zo samen één gemeente gaan vormen (Hand.2,41-42). Aan dat dopen werd kort na Pinksteren weinig voorwaarden gesteld. Iemand hoefde niet eerst jarenlange catechese te volgen voordat hij of zij gedoopt mocht worden. Kijk bijvoorbeeld naar de kamerling uit Ethiopië: na een korte uitleg van Filippus komt de kamerling tot geloof en wordt gedoopt (Hand.8,26-40).

Deze praktijk veranderde al snel. Met de doop werd iemand volwaardig lid van de gemeente van Christus en daarom werd het belangrijk gevonden dat allen die toegelaten werden ook voldoende kennis bezaten en in hun levenswandel betrouwbaar bleken. Maar wat moest men dan minimaal weten en in geloof belijden om toegelaten te worden?

De eerste versies van het Apostolicum gingen al snel een belangrijke rol spelen bij de liturgie van de doop en het voorafgaande catechetisch onderwijs. Voorafgaand aan de doop werd de dopeling gevraagd of hij geloofde in de Vader, de Zoon en de Geest. Deze drieslag van onderzoeksvragen, die wij vandaag de dag nog altijd gebruiken,

Lid worden van de gemeente

werden steeds uitgebreider geformuleerd en zijn zo in de praktijk de inhoudelijke ruggengraat van het Apostolicum gaan vormen.

Aspirant-leden (catechumeen genoemd) werden steeds zorgvuldiger voorbereid op hun doop. De catechumeen werd als christen erkent, maar was nog geen *fidelis*, dat is: getrouwe of gelovige. Pas na een proeftijd van twee jaar kon je toetreden door middel van het doen van belijdenis. Pas ná de belijdenis en doop was je volwaardig lid en mocht je deelnemen aan het Avondmaal.

*Maar wat moest men
dan minimaal weten
en in geloof belijden om
toegelaten te worden?*

LEESROOSTER

Maandag (29-11)	Deuteronomium 6,20-25
Dinsdag	Handelingen 2,37-47
Woensdag	Psalm 119,9-16
Donderdag	Handelingen 8,26-40
Vrijdag	Filippenzen 1,1-11

VRAGEN

1. Lees het verhaal van de kamerling van Ethiopië (Hand.8,26-40). Wat vind je ervan dat hij 'zomaar' werd gedoopt? Zijn wij dan niet te streng in ons 'toelatingsbeleid'?
2. Is het voor jou belangrijk dat je 'alles weet' voordat je belijdenis gaat (of ging) doen? Welke kennis is noodzakelijk om christen te kunnen zijn? En welke om gereformeerd christen te zijn?
3. De Vroege Kerk begon al snel met catechetisch onderwijs te geven. De Kerk zag het als haar gemeenschappelijke taak om het geloof te onderwijzen en ook te toetsen voordat men lid kon worden. Overdreven of terecht? Wanneer zou iemand volgens jou bij ons volwaardig lid moeten kunnen worden?
4. Het geloof bestaat niet alleen uit het credo 'Jezus is Heer', maar bevat veel meer aspecten. Bemerkt je in je eigen leven wel eens een eenzijdige focus op bepaalde aspecten van het geloof? Welke? Hoe zouden de belijdenissen jouw geloof kunnen verbreden en verdiepen?

PRIKKELS

1. Wie Jezus belijdt als Heer is welkom als lid in onze gemeente.
2. De Apostolische geloofsbelijdenis staat aan de kern van ons christen-zijn.
3. De kerk vandaag zou beter af zijn zonder al die geloofsbelijdenissen.

VOOR DE JEUGD

1. Vind je het fijn om over God te leren? Wat vind je het mooiste aan hem? Waarover zou je graag nog meer willen weten?

2 JANUARI

OM DE WAARHEID!

THEMA

De kracht van het Apostolicum is dat hij lekker kort is. Het nadeel is dat hij zo kort is...

Kort maar krachtig? Jazeker! Maar ook kort en op sommige punten onduidelijk. In de eerste eeuwen na Christus kwamen vele vragen op, die lang niet allemaal beantwoord werden in de twaalf apostolische artikelen. Net zoals de meeste geloofsbelijdenissen kwam ook de geloofsbelijdenis van Nicea er in reactie op een dwaalleer uit die tijd. De geloofsbelijdenis vormt zo de slotsom van een langspevend inhoudelijk debat en geeft de kerk daarmee houvast en eenheid.

Als scheepsel was de Zoon volgens Arius dus ook vatbaar voor verandering en zonde.

Wat was er aan de hand? Rond 318 na Christus begon het debat met Arius. Voor Arius was God absoluut één. Hij was God de Vader en kon als zodanig niet óók God de Zoon (of God de heilige Geest) zijn. Hieruit trok Arius de conclusie dat Jezus *geschapen* was, door God 'geadopteerd' als Zoon, zonder volledig te delen in Gods

De geloofsbelijdenis als reactie op ketterse leer

goddelijke natuur. Als scheepsel was de Zoon volgens Arius dus ook vatbaar voor verandering en zonde.

In reactie hierop stelde de Concilie van Nicea (325) en later de Concilie van Constantinopel (381) dat Jezus Gods eniggeboren Zoon is. Geboren, dus niet geschapen. Hij is waarachtig God uit waarachtig God. Niet de Vader alleen is God, maar Jahwe alleen is *waarachtig* God. En Jezus is één van wezen (in het Grieks: *homoousion*) met de Vader. Hij deelt in ál Gods karaktereigenschappen, zoals die verwoord worden in artikel 1 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

De ketterij van Arius bracht grote verdeeldheid in de Kerk. Het ging hier om de kern van het geloof. Om vragen als: wie is God, wie is Jezus en wie is de Geest? Het was *theologisch* van groot belang om hier een goed antwoord op te formuleren, omdat het gaat om de eer van God. *Pastoraal* was het van belang, omdat uiteindelijk de leer van onze redding (=soteriologie) er nauw mee was verbonden (bijv. HC zondag 6). En ook *ecclesiologisch* (=gemeente-leer) was het cruciaal, omdat door dit belijdenisgeschrift de eenheid in de Kerk kon worden hervonden.

LEESROOSTER

Maandag (27-12)	Johannes 1,1-18
Dinsdag	Marcus 1,9-13
Woensdag	Johannes 17,1-5
Donderdag	1 Johannes 5,18-21
Vrijdag	Johannes 5,19-29

VFRAGEN

1. Dat Jezus God is en tegelijkertijd mens is voor ons weliswaar moeilijk te bevatten, maar toch ook algemeen bekend. Verplaats je eens in de Kerk van de eerste eeuwen, die nog géén belijdenisgeschriften hadden en lees bijvoorbeeld Johannes 17,1-5: was de leer van Arius zo vreemd?
2. Veel belijdenissen zijn opgekomen uit de strijd en twistpunten in hun eigen tijd. Stel dat we vandaag een nieuw belijdenisgeschrift zouden opstellen, op welke hedendaagse 'twistpunten' zou die dan antwoord moeten geven?
3. Belijdenisgeschriften zijn bedoeld om eenheid te brengen in de Kerk. Wat merk je hiervan, vandaag de dag? Wat is er voor nodig dit doel weer wat dichterbij te brengen?
4. Waarom is het zo belangrijk dat Jezus écht God was en écht mens? Hoe zou je dit toe kunnen passen in de manier waarop je tot God bidt? (Zie bijv. Hebréeën 4,14-16)
5. Verbindt het onderwerp van vandaag eens aan de drieslag: hart voor de Heer, hart voor elkaar en hart voor de wereld. Hoe is het verbonden?

PRIKKELS

1. Ik lees de Bijbel door de 'bril' van de belijdenisgeschriften.
2. Sola Scriptura (=alleen de Schrift)
3. Ik word zo moe van al die strijd om de waarheid...

VOOR DE JEUGD

1. Heeft iemand wel eens dingen over jou gezegd die niet waar waren? Hoe vond je dat? Vind jij het belangrijk om alleen dingen te zeggen over een ander die kloppen?
2. Er zijn heel veel verschillende kerken in Nederland, terwijl er toch maar één Here God is en maar één Bijbel. Hoe komt dat denk je? Wat vind je daarvan?

RUIMTE VOOR JE OVERTUIGING

THEMA

Apologetiek is de tak van theologie die zich bezig houdt met het *verdedigen* van het geloof. De belangrijkste manier waarop dit gebeurt is door je geloofsovertuigingen op zo'n manier uit te leggen, dat het voor anderen begrijpelijk wordt of dat ze zich er zelfs door laten overtuigen. De Britse schrijver C.S. Lewis is bijvoorbeeld zo'n apologet. Onder meer in zijn boekje *'Onversneden christendom'* (echt een aanrader om eens te lezen) legt hij het geloof in simpele bewoording uit. Meer recent zou je ook iemand als Tim Keller, een bekende predikant uit New York en auteur van onder meer het boek *'In alle redelijkheid'*, als een verdediger van het geloof kunnen noemen.

Oók Guido de Brès, de schrijver van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, is zo'n *geloofsverdediger*. In een tijd waarin de protestantse gelovigen werden beschuldigd van en vervolgd voor ketterijen, vroeg de Brès om ruimte voor de Protestantse Kerk. Dit deed hij door nauwkeurig uit te leggen wat de protestanten geloofden en dat zij daarin nauwgezet Gods Woord wilden volgen. De Brès begeleidde de geloofsbelijdenis met een brief gericht aan koning Filips de tweede van Spanje, waarin hij een hartstochtelijk beroep deed op de koning om onschuldige burgers, die onterecht

De Nederlandse Geloofsbelijdenis als verdediging van het geloof

werden vervolgd om hun geloofsovertuiging, te beschermen.

Het verdedigen van het geloof – en het ruimte vragen voor je eigen geloofsovertuigingen – is van alle tijden. De apostel Paulus verdedigde het geloof al voor gouverneur Festus en koning Agrippa en deed daarbij ook een beroep op de keizer (Handelingen 25-26). Ook in onze tijd en ons land wordt het geloof in toenemende mate onderdrukt. Het geloof schuurt soms met de heersende normen en waarden, waardoor in de politiek steeds meer stemmen opgaan om geloofsovertuigingen te controleren of zelfs aan banden te leggen. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan de discussies die spelen op het gebied van medische ethiek (abortus en euthanasie) of het wetsvoorstel voor een verbod op homogenezingen.

Ook in je eigen omgeving – op werk, op school, bij sport - kun je soms voelen dat de 'ruimte' voor jouw geloofsovertuigingen afneemt. Dat je spanning voelt om er vrij over te vertellen. Dat je druk voelt om jezelf te verdedigen. Maar hoe doe je dat? De Brès deed dit in de Nederlandse Geloofsbelijdenis door het geloof zorgvuldig uit te leggen en zodoende misverstanden te ontkrachten. Hoe doe jij dit?

LEESROOSTER

Maandag (31-01)	Handelingen 24,24-27
Dinsdag	Psalm 4
Woensdag	Handelingen 25,1-12
Donderdag	Romeinen 1,16-21
Vrijdag	Handelingen 26,1-3.24-32

VFRAGEN

1. Lees het opgegeven tekstgedeelte uit Handelingen 26. Hoe zou jij je geloof bepleiten? Wat leer je hierover vanuit het optreden van Paulus?
2. In welke mate herken je de toenemende onderdrukking van het geloof in ons land? Waarin herken je het? Wat merk je hiervan in je eigen leven op? Hoe ga je hiermee om?
3. Denk eens terug aan een moment dat je (een onderdeel) van het geloof aan een ander probeerde uit te leggen. Waarover ging dat? Blader nu eens door de Nederlandse Geloofsbelijdenis heen. Staat jouw onderwerp erbij? Zou je dit een volgende keer kunnen gebruiken?
4. Speel met elkaar een rollenspel. Deel de groep door tweeën of maak meerdere groepjes van twee. Bedenk een onderwerp waarin je druk voelt om je geloof richting anderen te verdedigen. De ene groep/persoon neemt de rol op van kritische ongelovige, de andere groep/persoon verdedigt z'n geloofsovertuiging.

PRIKKELS

1. Je geloof uitleggen en je geloof verdedigen zijn twee verschillende dingen.
2. Ik ben een geloofsverdediger.
3. Ik vind het moeilijk om voor mijn geloof uit te komen.

VOOR DE JEUGD

1. Ben jij wel eens uitgelachen of raar aangekeken omdat je naar de kerk gaat? Waarom was dat, denk je? Hoe voelde dat?
2. Durf jij je geloof aan een vriend of vriendin uit te leggen? Waarom wel/niet? Hoe zou je dat doen?

De Heidelbergse Catechismus als onderwijzer in het geloof

THEMA

'Niet de leer, maar de Heer', wordt er wel eens gezegd. Daarmee zetten mensen zich af tegen de al te leerstellige houding van sommigen, die zó rechtlijnig de puntjes op de 'i' zetten, dat het liefdeloos kan aanvoelen.

Toch is het onjuist om denigrerend te spreken over kennis. Alsof goede kennis over het geloof er niet toe doet, zolang je maar van de Here houdt. Het lijkt hierin wel alsof kennis hebben over God en liefde hebben voor God elkaar tegenwerken. Maar niets is minder waar. Kennis hebben en God liefhebben gaan juist hand in hand. In het Hebreeuws is dit heel mooi zichtbaar. Het Hebreeuwse woord voor kennis is *'jada'*, maar dat betekent tegelijkertijd ook ontmoeten en liefhebben.

In onze relaties en vriendschappen vinden we dit ook vanzelfsprekend. Hoe beter je iemand leert kennen, hoe dieper de liefde groeit. Wanneer je iemand oppervlakkig kent, dan heb je een globaal beeld van wie iemand is. Je vindt iemand bijvoorbeeld aardig, grappig of een beetje apart. Maar naarmate je een ander beter leert kennen, ga je hem of haar meer waarderen.

Zo is het in onze relatie met God ook: wij moeten God beter leren kennen, ons écht

in Hem verdiepen, zodat wij meer van Hem gaan houden. Het mooie is: mensen stellen je soms teleur als je ze leert kennen, maar God stelt nooit teleur. Je ontdekt steeds nieuwe kanten van Hem: allemaal even mooi!

Hoe leer je God nu kennen? Hier komt (onder meer) de Heidelbergse Catechismus om de hoek kijken. De Catechismus is geschreven om je te onderwijzen in het geloof, zodat je Hem steeds beter leert kennen en ook weet wat God van jou verlangt. Misschien is de didactische vorm van de Catechismus wel wat gedateerd, maar de *geloofsinhoud* ervan is nog altijd even waardevol als toen.

Het geloof kan niet zonder kennis (Hos.4,6). Daarom is het nodig om de Bijbel dagelijks te bestuderen (Hand.17,11) en je te laten onderwijzen door de mensen die God daarvoor heeft geroepen (1Kor.12,28). Leun in je geloof niet enkel op je goede gevoel, maar doe je best om de God die van je houdt steeds beter te leren kennen.

LEESROOSTER

Maandag (28-02)	Matteüs 11,28-30
Dinsdag	Hosea 4,4-11
Woensdag	Handelingen 17,10-12
Donderdag	2 Petrus 3,17-18
Vrijdag	Jeremia 31,31-34

VRAGEN

1. Is groeien in kennis (2 Petr.3,18) belangrijk voor jou? Waarom wel/niet? Hoe pak je dit aan?
2. Op catechisatie leren kinderen over het geloof. Het meeste leren ze echter thuis. Hoe geef je dit vorm? Deel met elkaar wat wel en niet werkt.
3. 'Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is' (Hos.4,6 – HSV). Hoe kijk jij aan tegen het kennisniveau in de kerk? Wat heeft deze tekst ons vandaag te zeggen?
4. Sinds de Reformatie is de middagdienst traditioneel gezien een leerdienst. Wat zijn – denk je – redenen waarom daar de klad in is gekomen? Brainstorm eens met elkaar hoe we het groeien in kennis vandaag de dag vorm kunnen geven.

PRIKKELS

1. Niet de leer, maar de Heer.
2. Niet de Heer, maar de sfeer.
3. Groeien in kennis = groeien in liefde.
4. Geloof kan niet zonder kennis, maar kennis kan wel zonder geloof.

VOOR DE JEUGD

1. Houd jij van God? Vertel eens: wat vind je mooi, fijn of bijzonder aan God?
2. Welk verhaal uit de Bijbel vind jij mooi? Wat leer je van dit verhaal over wie God is?
3. Hoe probeer jij in het dagelijkse leven voor God te leven?

3 APRIL

DOOR GOD GEKOZEN

THEMA

Heb jij de Dordtse Leerregels wel eens helemaal doorgelezen? Goede kans van niet. Veel mensen ervaren dit belijdenisgeschrift al snel als te moeilijk, zowel om het te begrijpen als om het te accepteren.

Net zoals alle belijdenisgeschriften zijn ook de Dordtse Leerregels (1619) ontstaan in een concrete situatie: de kerkstrijd tussen de Remonstranten en de Contra-Remonstranten. Centraal stond de vraag: *hoe komt een mens tot geloof?* Hoe verhouden zich Gods keuze voor ons (uitverkiezing) en onze keuze voor Hem?

In het eerste boek van de Leerregels gaat het over Gods verkiezende liefde. Over God, die zonder dat wij dat verdienen, kiest om van ons te houden en ons te redden door het werk van zijn Zoon Jezus. Dat is het evangelie dat wij in geloof mogen aannemen. God toont hierin zijn onnoemelijke liefde voor ons (DL H1 art.1-6). Gods liefdevol kloppende Vaderhart die boven onze menselijke keuze staat is daarom direct ook het kloppende hart van de gereformeerde kerken.

We belijden daarbij dat God aan onze keuze vooraf gaat. In de kinderdoop is dit concreet zichtbaar. Juist hierom hoef je jezelf niet voortdurend angstig af te vragen of je wel uitverkoren bent: Gods Woord

De Dordtse Leerregels als het kloppende gereformeed hart

dat Hij eens gegeven heeft is immers betrouwbaar. Elke keer als je opnieuw de beloften bij de Doop hoort of aangaat aan het Avondmaal wil God je er opnieuw van verzekeren: *jij bent Mijn kind* (DL H1 Art.16). In het bijzonder ouders die hun kleine kind naar het graf moesten brengen mogen zich hierdoor getroost weten: *“God zal zijn waarheid nimmer krenken maar eeuwig zijn verbond gedenken. Wat Hij beloofd heeft blijft van kracht tot in het duizendste geslacht.”* (Ps.105,5).

Deze leer over de verkiezende liefde van God roept ook moeilijke vragen op, want hoe zit het met mensen die niet geloven? Met kinderen die het geloof vaarwel zeggen: heeft God hen voor eeuwig verworpen? Hierover kunnen we alleen met schroom spreken: wij kennen de gedachten van God niet (Jes.55,8-9). Wel wordt uit de Bijbel duidelijk dat God alleen diegene verwerpt, die in zijn leven tegen God heeft gekozen.

Je hoeft je als gelovige geen angst aan te laten jagen door de verkiezing. Want Gods liefde sluit angst uit (1 Joh.4,18). Klamp je dus maar vast aan de belofte dat God ons door het liefdeswerk van Christus voor eeuwig wil redden (HC 54). Dát is de beste leesregel voor de Dordtse Leerregels.

LEESROOSTER

Maandag (28-03)	Handelingen 2,37-42
Dinsdag	Jesaja 40,1-11
Woensdag	Psalm 65
Donderdag	Efeziërs 1,1-14
Vrijdag	Romeinen 11,33-36

VFRAGEN

1. Hoe kijk jij aan tegen de uitverkiezing? Welke gevoelswaarde heeft het voor jou? Wat vind je mooi en wat vind je lastig?
2. Hoe zie je God aan het woord in je doop? Welke zekerheid geeft dit je?
3. Wat kun je zeggen over de verhouding tussen Gods keus voor ons en onze keus voor God? Lees hierbij bijvoorbeeld DL H1, art.9.
4. Twijfel jij er wel eens aan of je wel goed genoeg gelooft? Lees met elkaar eens DL H1 art.16: welke bemoediging haal je hieruit?

PRIKKELS

1. God verwerpt mensen die Hem verwerpen.
2. In mijn geloof staat mijn keuze voor God (te) centraal.
3. Twijfel is niet hetzelfde als ongelooft.

VOOR DE JEUGD

1. Heb je wel eens meegemaakt dat er een kindje werd gedoopt? Vertel eens: wat gebeurde er? Vraag eens of je ouders je willen uitleggen wat God aan jou beloofd heeft toen jij werd gedoopt.
2. Ben je wel eens uitgenodigd voor een feestje? Fijn he! God nodigt jou ook uit voor Zijn feest! Heb je zin om mee te gaan?

1 MEI

EÉN HEER, EÉN GELOOF

THEMA

“Laat hen allen één zijn, Vader.”, zo bad Jezus hartstochtelijk in Johannes 17,21. Het is Christus' diepe verlangen dat wij – vrijgekocht door Zijn kostbaar bloed – een eenheid vormen. Een lichaam zijn; een gemeenschap.

Door de tijd heen heeft deze eenheid vaak onder druk gestaan, soms zelfs zodanig dat het kwam tot een breuk. Ook in onze tijd is kerkelijke eenheid niet vanzelfsprekend. Alleen al de afgelopen twee decennia splitsten twee groepen zich af van de GKv, omdat ze liturgische vernieuwingen niet mee konden maken of leer-inhoudelijke bezwaren hadden.

Wat betekent het, om allen één te zijn? Eenheid van geloof is niet noodzakelijk hetzelfde als uniformiteit. Je hoeft niet tot in de puntjes hetzelfde te vinden of te doen om toch die diepe eenheidsband te voelen. Eenheid van geloof is allereerst realiteit in Christus. “Zoals u in mij bent en ik in u, laat hen zo ook in ons zijn”, zo vervolgde Jezus zijn gebed. Het geloof in Christus is wat ons ten diepste bindt.

De eenheid van geloof wordt gevierd in en vastgehouden door de eenheid in belijden. Niet voor niets worden de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse

De samenbindende kracht van de belijdenis

Catechismus en de Dordtse Leerregels samen de ‘drie formulieren van eenheid’ genoemd. In deze geloofsovertuiging vinden we elkaar, bouwen we elkaars geloof op en houden we elkaar in geloof vast. Ze zijn niet bedoeld om elkaar de maat te nemen, maar om woorden te geven aan het ene geloof in de ene Heer die ons verbindt.

*Eenheid van geloof
is niet noodzakelijk
hetzelfde als
uniformiteit. Je hoeft
niet tot in de puntjes
hetzelfde te vinden of
te doen om toch die
diepe eenheidsband
te voelen.*

LEESROOSTER

Maandag (25-04)	Johannes 17,20-23
Dinsdag	Psalm 119,57-64
Woensdag	2 Johannes 1,4-11
Donderdag	Efeziërs 4,1-6
Vrijdag	Efeziërs 4,7-16

VFRAGEN

1. Lees Efeziërs 4,1-6: wat betekent het volgens jou om met elkaar een eenheid te vormen? Hoe belangrijk is dat voor je? Wat is er voor nodig om die eenheid te versterken?
2. Welke rol spelen de geloofsbelijdenissen naar jouw idee in die kerkelijke eenheid?
3. Volgens velen staat de kerkelijke eenheid op dit moment onder druk. Maak jij je hier ook zorgen over en zo ja: waarover maak je je precies zorgen? Spreek met elkaar over wat je hierin bezig houdt en wat er volgens jullie nodig is om de eenheid te bewaren en te versterken.
4. Eenheid begint met het geloof in Christus. Maar als je in Christus gelooft, heb je dan die geloofsbelijdenissen nog wel nodig? Waarom wel/niet?

PRIKKELS

1. Eenheid is niet hetzelfde als uniformiteit.
2. Diversiteit in beleving is prima, zolang we overal maar hetzelfde over denken.
3. We hoeven niet overal hetzelfde over te denken, zolang we maar in Christus geloven.

VOOR DE JEUGD

1. Als je in Jezus gelooft, dan hoor je bij de gemeente. Een gemeente is een soort van gezin, net als thuis. Het is heel fijn om bij een gezin te horen, maar soms is er misschien ook wel eens ruzie. Maak jij thuis wel eens ruzie met je papa, mama, broertje of zusje? Waarover? En hoe maak je dat weer goed?
2. De Here Jezus bidt voor ons. Voor jou en mij. Eigenlijk is dat in zichzelf al best bijzonder, dat Jezus voor ons bidt. Weet je wat Hij voor ons bidt? Lees maar eens in Johannes 17,20-23. Hoe vind je dat?

De Geest verbindt ons met Christus en elkaar

THEMA

Wanneer je belijdenis doet, dan wordt je lid van *de Kerk* en van *een kerk*. Allereerst ben je door het geloof ingelijfd bij de Kerk. Dit is het werk van de heilige Geest. Hij lijft ons in en maakt ons één met het Lichaam van Christus (HC v/a 80; 1 Kor.10,16-17). Dit wordt ook wel de *onzichtbare kerk* genoemd. De onzichtbare kerk bestaat uit oprechte gelovigen uit alle plaatsen en tijden. Door het geloof zijn we in deze onzichtbare kerk dus verbonden met gelovigen wereldwijd.

De *zichtbare kerk* is de kerk zoals je die gewoon in je eigen woonplaats tegenkomt. Ook onze gemeente is een zichtbare kerk: een gemeenschap die samenkomt om het geloof in God te belijden, te vieren en te verkondigen. De Kerk is geen club van gelijk denkers, maar een groep die door God is verzameld (Hand.2,47) en door Christus' bloed is geheiligd (NGB art.27). De liefde van en de liefde tot Christus' bindt ons samen (Ef.6,24).

Wanneer je belijdenis aflegt van het geloof, dan verbind je je dus zowel aan de onzichtbare als aan de zichtbare kerk. Je bent allereerst als *christen* lid van de onzichtbare kerk en ten tweede als gereformeerde lid van onze zichtbare kerk.

Daarmee geef je openlijk te kennen dat jij Christus aanvaard als jouw Verlosser en bovendien dat je je in leer en leven verbindt aan de kerk waarin je belijdenis doet. De heilige Geest, die in ons het geloof in Christus versterkt, verbindt ons dus allereerst met Christus en daardoor ook met elkaar. Wij vormen met elkaar een gemeenschap: een groep mensen die zich door God geroepen weten. Met elkaar geven wij deze gemeenschap vorm. De eerste aanzetten hiertoe lezen we direct al in Handelingen 2. De mensen die het geloof hadden aangenomen bleven bijeen, hadden alles gemeenschappelijk, braken met elkaar het brood en wijdden zich aan het gebed.

Als broers en zussen zijn we aan elkaar gegeven om elkaars geloof te versterken. De Geest is in ieder van ons aan het werk, ook in jou. Steeds heeft dat als doel om de gemeente te versterken (1 Kor.12,7). Zo omringen we elkaar met liefdevolle zorg (1 Kor.12,25) en dragen we allemaal ons steentje daaraan bij (1 Kor.14,26). Zowel in de gezamenlijke erediensten en ook in de afzonderlijke kringen zijn we zo met elkaar verbonden en is de heilige Geest in en met ons aan het werk.

LEESROOSTER

Maandag (30-05)	Handelingen 2,41-47
Dinsdag	Psalm 117
Woensdag	Kolossenzen 1,3-14
Donderdag	NGB art.27
Vrijdag	1 Korintiërs 12,4-11.27-31

VRAGEN

1. Je bent lid van de zichtbare en onzichtbare kerk. Wat is voor jou het verschil en wat is voor jou het belang van beiden?
2. Lees Handelingen 2,41-47. Hoe ging de eerste gemeente met elkaar om? Is dit anders dan hoe wij kerk zijn? Welke elementen van de eerste kerk mis je bij ons? En voor welke elementen ben je juist dankbaar dat ze in onze kerk te vinden zijn?
3. In de kerk groeien we in geloof met en door elkaar. Dat doen we onder meer in kringen. Hoe heb jij de kring de afgelopen jaren ervaren? Kun je een voorbeeld noemen waarin je bent gegroeid in je geloof? Zijn er ook dingen die je graag anders had gezien?
4. **Met het oog op de nieuwe kringindeling van volgend jaar:** hoe kijk je aan tegen de nieuwe kringindeling? Waar zie je tegenop of waar kijk je juist naar uit? Welke elementen van je oude kring neem je absoluut mee naar de nieuwe? NB: Dank met elkaar voor de jaren dat jullie kring mochten zijn.

PRIKKELS

1. De kerk is geen club van gelijk denkers.
2. Ik werk mee aan de opbouw van deze gemeente.
3. Onze zichtbare kerk is in Leerdam een uithangbord voor de onzichtbare Kerk.

VOOR DE JEUGD

1. Hoe vind jij het dat je lid bent van onze gemeente? Wat vind je fijn aan onze gemeente? Wat zou er volgens jou anders moeten?
2. Wat merk je ervan dat we als gemeente aan elkaar verbonden zijn?
3. Hoe vond jij je oude kring? Wat hoop je van de nieuwe?

NOTITIES

Dotted lines for writing on the left page.

NOTITIES

Dotted lines for writing on the right page.

Dit boekje is van:

GELOOF
IN UITVOERING

Gemeenteproject 2021-2022

Uitgave: GKv Leerdam